

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет агротехнологій та екології
КАФЕДРА ЗАХИСТ РОСЛИН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ФІТОПАТОЛОГІЯ**

освітньо-професійна програма Захист і карантин рослин
спеціальність 202 Захист і карантин рослин
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр

Розробник:
ПОСПЄЛОВА Ганна –
доцент кафедри захист рослин,
к. с.-г. н., доцент

Гарант ОПП:
ПИСАРЕНКО Віктор –
завідувач, професор кафедри
захисту рослин, д.с.-г.н., професор

Полтава
2020/2021

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	Сільськогосподарська фітопатологія Обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу:	кафедра захист рослин
Контактні дані розробника, який залучений до викладання:	
викладач:	Ганна Поспелова к. с.-г. н., доцент
контакти	ауд. 75 (навчальний корпус №1)
сторінка викладача на сайті кафедри:	https://www.pdaa.edu.ua/people/pospyelova-ganna-dmytrivna
e-mail: викладача:	apospelova.pdaa@gmail.com
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень,
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Сільськогосподарська фітопатологія» - «Вища математика», «Ботаніка», «Загальна фітопатологія», «Інформаційні системи та технології», «Мікробіологія», «Фізіологія рослин».

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Сільськогосподарська фітопатологія» дозволяє формувати знання та вміння щодо конкретних хвороб сільськогосподарських культур та систем захисних заходів проти них. Отриманні знання і навички являються основою для подальшого оволодіння освітніми компонентами, пов'язаними із захистом рослин.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти знання про хвороби сільськогосподарських культур, видовий склад збудників та ареал їх поширення, діагностичні ознаки прояву хвороб на різних органах рослин, вплив біотичних і абіотичних факторів середовища на розвиток хвороб, джерела та місця резервування інфекції, заходи захисту від домінуючих хвороб відповідно певної культури.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчити біологічні та екологічні особливості збудників домінуючих хвороб сільськогосподарських культур, їх систематику, біологію, морфологію, цикли розвитку; навчитися за комплексом симптоматичних ознак визначати конкретні хвороби для кожної групи культур.

Компетентності		Програмні результати
загальні	фахові	
ЗК.3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ФК.1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами. ФК.6. Здатність оцінювати фітосанітарні ризики (біологічні, екологічні, економічні) внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів. ФК.7. Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.	ПРН.6. Коректно використо-вувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття ПРН.9. Ефективно планувати час для отримання прогнозованих результатів діяльності із захисту і карантину рослин. ПРН.10. Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Введення в сільськогосподарську фітопатологію.

Тема 2. Хвороби зернових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Тема 3. Хвороби кукурудзи (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Тема 4. Хвороби зернових бобових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Тема 5. Хвороби однорічних і багаторічних бобових трав (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Тема 6. Хвороби олійних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту). На прикладі соняшника і ріпаку.

Тема 7. Хвороби буряку цукрового (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Тема 8. Хвороби картоплі (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 150 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	л.з.	с.р.
Тема 1. Введення в сільськогосподарську фітопатологію.	2	2	-	
Тема 2. Хвороби зернових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	34	6	8	20
Тема 3. Хвороби кукурудзи (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	9	2	2	5
Тема 4. Хвороби зернових бобових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	23	4	4	15
Тема 5. Хвороби однорічних і багаторічних бобових трав (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	19	2	2	15
Тема 6. Хвороби олійних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту). На прикладі соняшника і ріпаку.	21	4	2	15
Тема 7. Хвороби буряку цукрового (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	19	2	2	15
Тема 8. Хвороби картоплі (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).	23	4	4	15
Усього годин	150	26	24	100

Політика оцінювання

1. **Академічна доброчесність.** Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
2. **Дедлайни та перескладання.** Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.
3. **Система оцінювання.**

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН.6. Коректно використувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття ПРН.9. Ефективно планувати час для отримання прогнозованих результатів діяльності із захисту і карантину рослин. ПРН.10. Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.	словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, розповідь, самостійна робота з науково-практичними публікаціями, навчальними посібниками та атласами наочні методи: бінарний (наочно-ілюстративний), демонстрування; інтерактивні методи: проектування професійних ситуацій; практичні методи: лабораторні роботи, науково-дослідні роботи; методи самостійної роботи: репродуктивний, проблемно-пошуковий; застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні; робота під керівництвом викладача: виконання лабораторних завдань та наукових досліджень; методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу; створення ситуації новизни навчального матеріалу; методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусії, доповіді; методи письмового контролю: контрольна робота	опитування за темами теоретичного матеріалу; контрольна робота; виконання завдань відповідно планів лабораторних занять; розв'язання тестів виконання завдань самостійної роботи.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 6. Коректно використувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття	60	60	36

ПРН.9. Ефективно планувати час для отримання прогнозованих результатів діяльності із захисту і карантину рослин.	20	20	12
ПРН.10. Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.	20	20	12
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Пригге Г., Герхард М., Хабермайер И. Грибніе болезни зерновых культур. Лимбургерхоф, 2004. 183 с.
2. Дмитрик П. М. Фітопатологія. Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2015. 127с.
3. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: Навчальний посібник [В. П. Туренко, М. О. Білик, А. В. Кулешов та ін.]; за ред. д-ра с.-г. наук, проф. В. П. Туренка, канд. біол. Наук, доц. М. О. Білика; ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Вид. 2-ге, допов. Харків: Майдан, 2019. 330 с.
4. Лукомец В. М., Пивень В. Т., Тишков Н.М. Болезни подсолнечника. Киев, 2011. 210с.
5. Марютін Ф. М. Фітопатологія: Навчальний посібник [Ф. М. Марютін, В. К. Пантелєєв, М. О. Білик], за ред. проф. Ф. М. Марютіна. Харків: Еспада, 2008. 552 с.
6. Пересипкін В. Ф. Атлас хвороб польових культур. К.: Урожай, 1987. 144 с.
7. Фітопатологія: Підручник [І. Л. Марков, О. В. Башта, Д. Т. Гентош, В. А. Глим'язний, О. П. Дерменко, Є. П. Черненко]; за ред. І. Л. Маркова. К., 2016. 548 с.
8. Хвороби та шкідники картоплі, заходи боротьби з ними. [П. С. Теслюк, В. С. Куценко, А. А. Подгасцький, О. П. Мигловець, Я. Б. Демкович, А. Ф. Борівський, Л. П. Теслюк, В. П.Купріянов]. К.: Ріджи, 2017. – 232 с.
9. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: Навчальний посібник [М. О. Білик, М. Д. Євтушенко, Ф. М. Марютін, В. К. Пантелєєв, В. П. Туренко], за ред. д-ра біол. Наук, проф. В. К. Пантелєєва. Харків: Еспада, 2005. 672 с.

Допоміжні

1. Билай В. И. Основы общей микологии: Учеб пособие для вузов. Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1980. 300 с.

2. Вірусні інфекції картоплі та їх перебіг за умов модельованої мікро гравітації [Л. Т. Міщенко, В. П. Поліщук, О. П. Таран [та ін.]. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 144 с.
3. Методы определения болезней и вредителей сельскохозяйственных растений [перевод, с нем. К. В. Попковой, В. А. Шмыгли]. М.: Агропромиздат, 1987. 224 с.
4. Микроорганизмы – возбудители болезней растений [В.І. Билай, Р.І. Гвоздяк, И. Г. Скрипаль и др.]; под ред. Билай В. И. Киев: Наук, думка, 1988. 552 с.
5. Міщенко Л. Т. Вірусні хвороби озимої пшениці. К.: Фітосоціоцентр, 2009. 352 с.
6. Пересышкин В. Ф. Болезни технических культур. М.: Агропромиздат, 1986. 317 с.
7. Пересышкин В. Ф. Сельскохозяйственная фитопатология. М.: Колос, 1989. 480 с.
8. Фітопатогенні бактерії. Бактеріальні хвороби рослин: Монографія /Р. І. Гвоздяк, Л. А. Пасічник, Л. М. Яковлева [та ін.], За ред. В. П. Патики. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2011. 444с.